

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM)

Gerard Velthof, voorzitter

Opzet presentatie

- Wat is de CDM?
- Adviezen van de CDM in het kader van het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn
 - Advies maatwerk aanpak gaat over doelsturing
- Geen adviezen over 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM)

- In 2003 ingesteld door ministerie van LNV
- Taak: het ministerie adviseren over de wetenschappelijke onderbouwing van het mest- en ammoniakbeleid
 - het mest- en ammoniakbeleid in het algemeen
 - normen, onderbouwingen en forfaits in de Meststoffenwet
- Sinds 2003 ongeveer 170 door LNV gevraagde adviezen uitgebracht

Onderwerpen CDM. www.cdm.wur.nl

- Stikstof- en fosfaatgebruiksnormen, incl. derogatie
- Stikstof- en fosfaatexcreties (mestproductie)
- Gasvormige stikstofverliezen en NEMA
- Middelvoorschriften nitraat en ammoniak
- Toetsing stoffen voor gebruik als meststof
- Mestmarkt en mestverwerking,
- Overig, oa. bodemvruchtbaarheid, handhaving, reviews, etc.

Samenstelling CDM

Voorzitter: Dr.ir. G.L. Velthof, (Wageningen University & Research): Nutriëntenmanagement

Leden

- Prof.dr.ir. E. Meers, (Universiteit Gent): Milieutechnologie en Resource use
- Prof.dr.ir. M.K. van Ittersum, (Wageningen Universiteit): Plantaardige productiesystemen
- Dr.ir. J. Dijkstra, (Wageningen Universiteit): Diervoeding
- Prof.dr. H.A.C. Runhaar (Universiteit Utrecht): Governance of agrobiodiversity
- Prof.dr.ir. A.G.J.M. Oude Lansink, (Wageningen Universiteit): Bedrijfseconomie
- Dr. M.A. Wiering, (Radboud Universiteit Nijmegen): Beleidstransformaties voor duurzame samenleving
- Dr.ir. C.G. Kocks, (AERES Hogeschool): Precisielandbouw/Smart Farming

Secretaris: Ir. E.M.P.M. (Erwin) van Boekel, Wageningen University & Research: Waterkwaliteit

Adviseur: Dr.ir. H.J.M. van Grinsven, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

Meeste adviezen voorbereid door werkgroepen

Voorbeeld 1: Werkgroep Nutriënten Verontreinigde gebieden zandgronden

- Wageningen Environmental Research
- Wageningen Plant Research
- Nutriënten Management Instituut (NMI)
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- KWR Water Research Institute
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)
- Centrum Landbouw en Milieu (CLM)
- Deltares
- TNO Geologische Dienst Nederland

Meeste adviezen voorbereid door werkgroepen

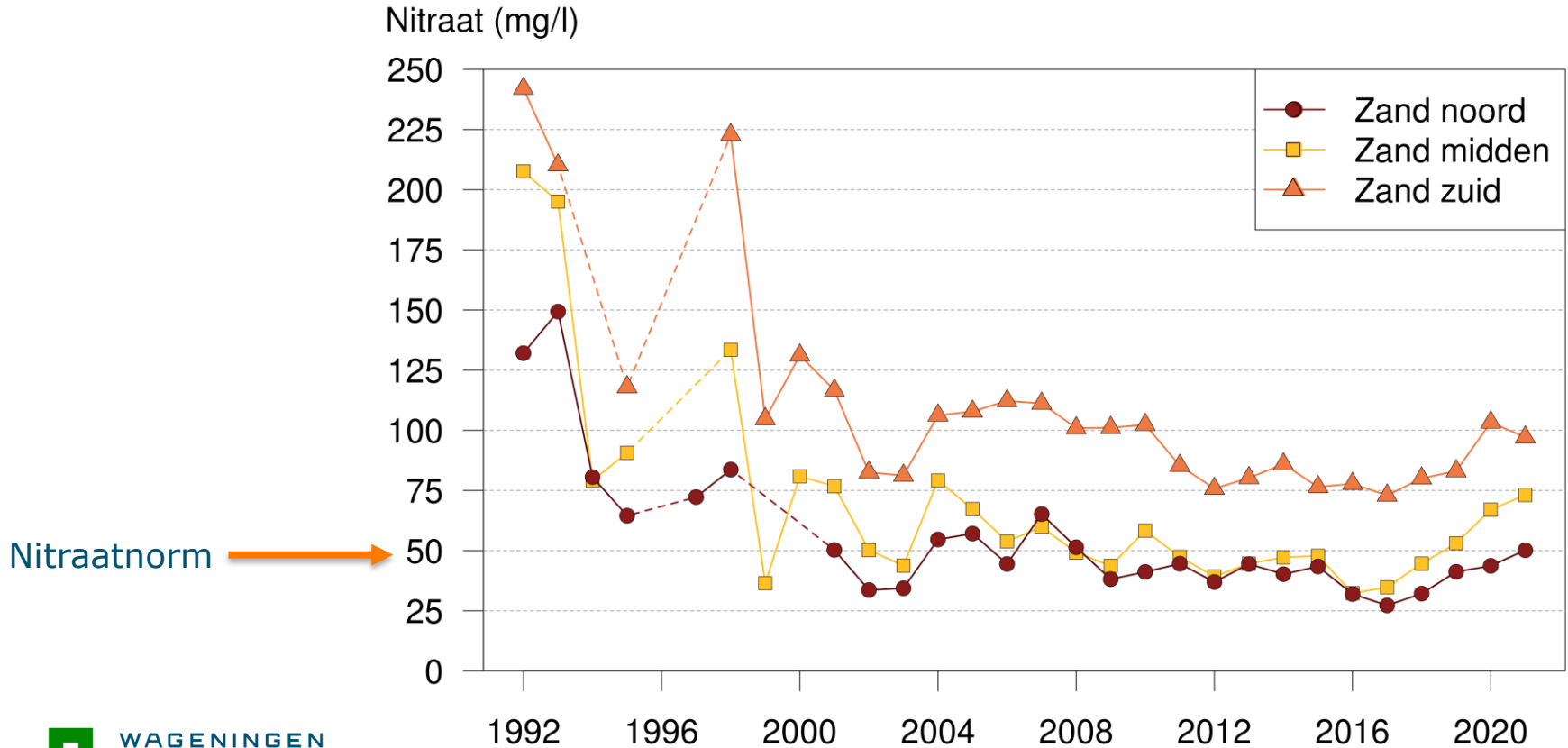
Voorbeeld 2: Gewaslijsten 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

- Wageningen Environmental Research
- Wageningen Plant Research
- Louis Bolk Instituut
- Nutriënten Management Instituut (NMI)
- Delphy

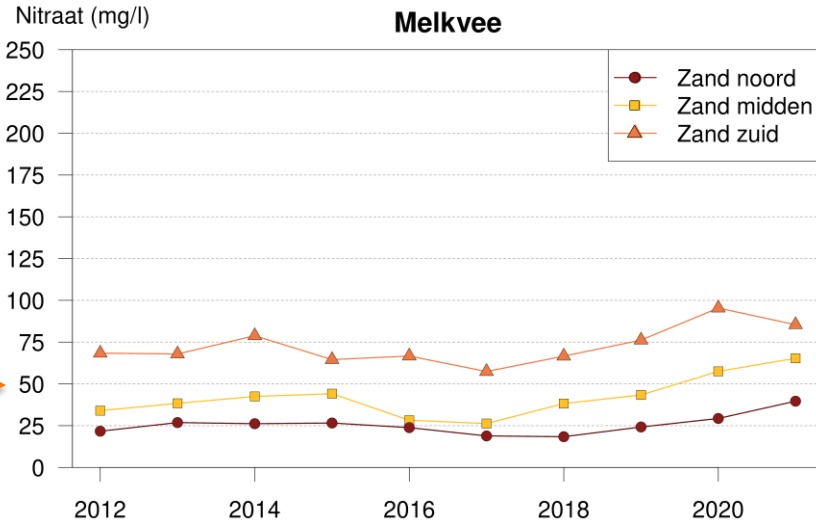
Bijeenkomst met 50 vertegenwoordigers uit de sector op 1 april 2022, georganiseerd samen met LNV, LTO en BO-Akkerbouw.

Adviezen 7e Actieprogramma nitraatrichtlijn

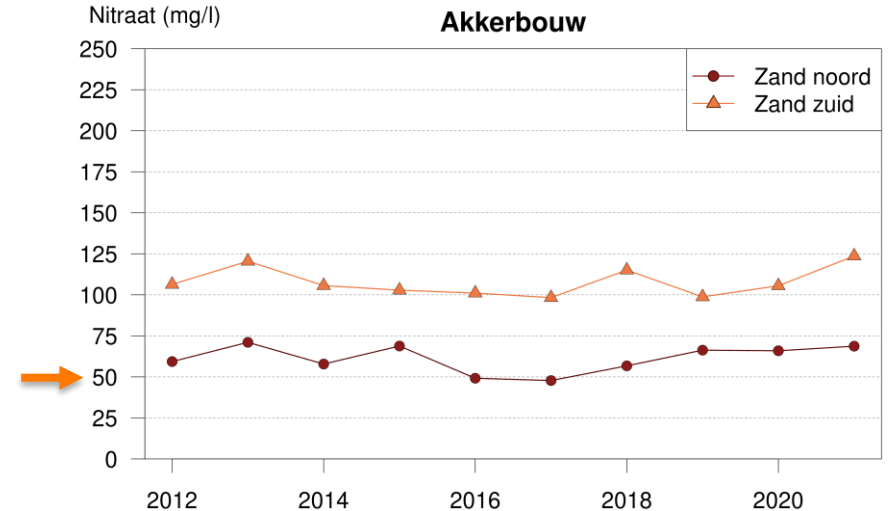
Nitraatconcentratie in het uitspoelingswater

Nitraatconcentratie in het uitspoelingswater

Bron: RIVM, LMM

Bron: RIVM, LMM

CDM-adviezen 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

2022

- › CDM-advies Maatwerk aanpak van het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn
- › CDM-advies Indeling van gewastypen t.b.v. 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn
- › CDM-advies Korting stikstofgebruiksnorm bij late inzaai van een vanggewas

2021

- › CDM-Advies (2021), Kwalitatieve beoordeling wijzigingen voorstel beleidspakket 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn
- › CDM-Advies (2021), Sturen op duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit

Advies over duurzame bouwplannen

- Sturen op duurzame bouwplannen met rustgewassen en vanggewassen heeft een positief effect op de water- en bodemkwaliteit in het zuidelijk zandgebied
- Advies:
 - Een gefaseerde en gebiedsgerichte invoering van duurzame bouwplannen, bijvoorbeeld via pilots

Adviezen over gewaslijsten

- Beoordeling van vijf lijsten met gewassen op juistheid en volledigheid:
 - Rustgewassen
 - Vanggewassen
 - Winterteelten
 - Vroege teelten
 - Stikstofbehoefte gewassen

- Concept-lijsten zijn besproken met vertegenwoordigers van landbouwsectoren

Winterteelten (eerste advies)

Winterteelten zijn in het 7e AP gedefinieerd als

- (meerjarige) teelten die de winter doorstaan,
- teelten die pas in de winter geoogst worden, of
- teelten die in het najaar gemiddeld meer stikstof opnemen dan een vanggewas dat uiterlijk 1 oktober is ingezaaid.

Bij 1 oktober als zaaidatum zijn bijna alle gewassen winterteelten

Winterteelten (tweede advies)

- Vraag van LNV aan CDM: welke winterteelten worden uitsluitend na 1 november worden geoogst
- Niet mogelijk om voor alle winterteelten een harde uitspraak te doen of de oogst uitsluitend na 1 november plaats vindt,
 - bv. vanwege een verlate plant- of zaaidatum of langere periode waarop geoogst
- Advies: het areaal betrekken bij aanwijzing, omdat vooral gewassen met een groot areaal een dominant effect hebben op waterkwaliteit

Winterteelten (tweede advies)

- Stikstoflevering van een vanggewas aan een volggewas:
 - Opname: 40 kg stikstof per ha bij inzaai eind sept/begin okt (onderzoek WUR)
 - Hiervan is 20 kg stikstof per ha beschikbaar voor het volgende gewas (bemestingsadvies)

- Maatregel door LNV:
 - bij geen inzaai van een vanggewas of inzaai na 1 oktober wordt de gebruiksnorm van het volgend gewas met 5 – 20 kg stikstof per ha gekort

Vanggewassen

Sterke reductie nitraatuitspoeling, mits tijdig gezaaid

- Wetenschappelijke literatuur: 30 – 60% reductie in nitraatuitspoeling
- Nederlands onderzoek: forse reducties van nitraatconcentraties door vanggewassen
 - Eerder onderzoek naar maïs
 - Recent onderzoek naar aardappelen

Advies over een voorstel voor een maatwerkaanpak

De voorgestelde maatwerkaanpak moet vier generieke maatregelen van het 7e AP vervangen, namelijk

- het verplichte aandeel van rustgewassen in het bouwplan
- de verplichte teelt van vanggewassen na een hoofdteelt
- de verplichte bufferzone naast waterlopen
- een verlate start van het bemestingsseizoen

Doelsturing nitraat

Regio

Bedrijf

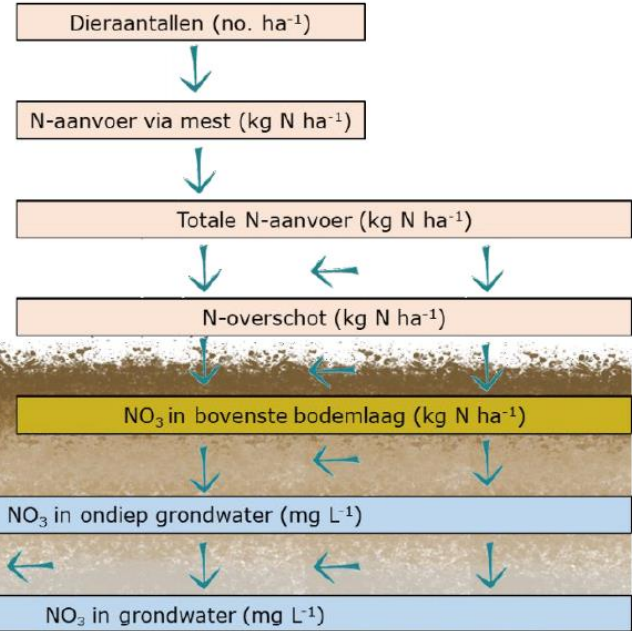

Perceel

Sturen op maatregelen

Doelsturing

Naar Schröder et al. (2003)

Criteria waarop de CDM heeft getoetst

- De effectiviteit moet wetenschappelijk zijn onderbouwd
- Methodiek moet transparant en robuust zijn
- Geen afwenteling naar andere emissies
- De complexiteit en administratieve lasten (kosten) moeten beperkt zijn (acceptabel voor boer en overheid)
- De te nemen maatregelen moeten kunnen worden geborgd en gehandhaafd

Criteria waarop de CDM heeft getoetst

- De effectiviteit is onzeker
- Twijfels over robuustheid, nauwkeurigheid en databeschikbaarheid
- Risico op afwenteling naar ammoniakemissie
- Berekening van het bodemoverschot is complex en vraagt veel administratie
- Aanpak maatregelen voor oppervlaktewater is niet transparant en moeilijk te borgen
- De wetenschappelijke onderbouwing moet worden verbeterd

Conclusies over maatwerk aanpak

- Een bedrijfsspecifieke benadering, waarin boeren de vrijheid krijgen om zelfstandig maatregelen te kiezen en uit te voeren om aan de milieudoelstellingen te voldoen, is meer stimulerend en in theorie meer effectief dan een opgelegde generieke aanpak.
- De voorgestelde maatwerk aanpak is complex en de uitvoerbaarheid en effectiviteit zijn nog onbekend.

Bedankt!

